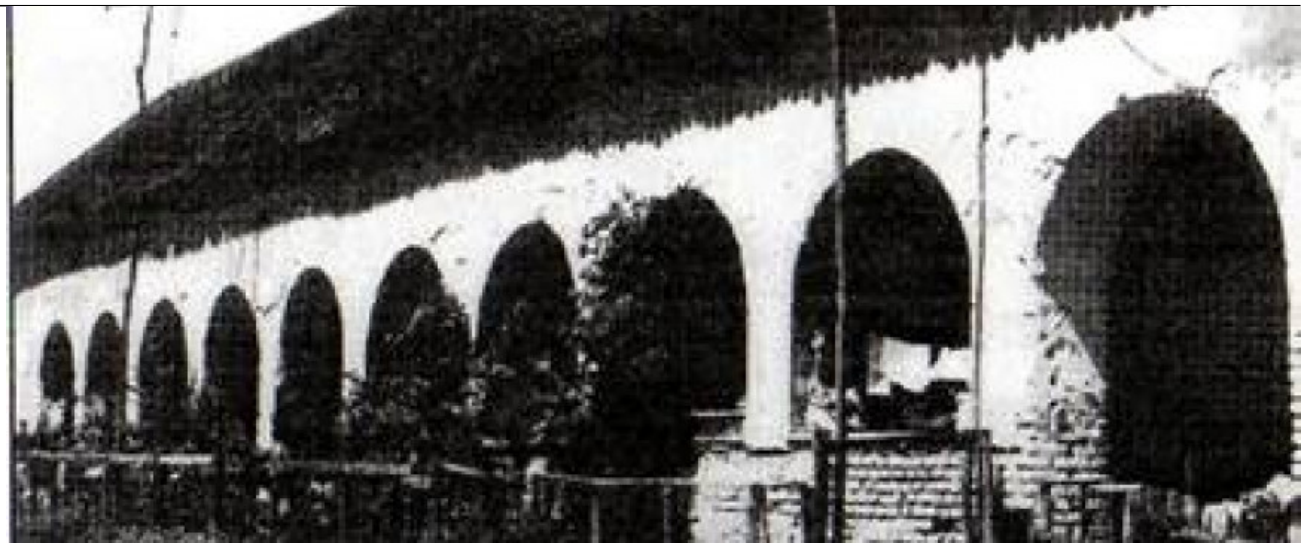

Mily titkot rejt e néma ház?

2009 május 30. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Itt mint élek most? oh, tudják a kies erd?k,

Tudja hegyed-völgyed, börzsönyi puszta vidék.
Vörösmarty Mihály

Úgy tudjuk, hogy egy felborult szekér volt az oka a suhanc Vörösmarty és a bonyhádi Perczel Sándor földbirtokos véletlen találkozásának, s ezután annak is, hogy az ifjú költ? a Perczel fiúk, Sándor, Móric és Miklós nevel?je lett. E találkozásról most nem szólok, csak a néma házról, amely el?tt, ha arra visz az utam, mindig megállok.

Vörösmarty 1820 és 1826 között tartózkodott nevel?ként Börzsönypusztán, itt, ebben a kúriában. (Ebb?l ki kell vonni azt a tíz hónapot, amelyet Csefalvay Ferenc volt Tolna megyei alispánnál mint törvénygyakornok – a szintén Tolna megyei – Görb?n töltött.)

„Elmondhatom – írja Perczel Mór –, hogy testileg és lelkileg tisztább és hibátlanabb lény nem létezett nála soha. Sok éven át együtt voltam, egy szobában háltam, folytonosan együtt éltem vele; de soha szájából egy tisztátalan szót, egy nemtelen hangot nem hallottam...”

Az itteni „kies tájat”, az erd?s, ligetes, dombos Tolnát azért is szerette, mert álmodni hívta, és álmodozásra késztette. „A hely gyönyör? fekvése s a tölgyerd?vel koszorúzott úri lak regényessége izgatólag hatottak a költ? lelkületére – írta róla rajongó szeretettel Lóskay Benedek. – A m?velt családf? mély tudománya, válogatott könyvtára; az összes vendégszeret? család szenvedélyes zenészeti hajlama s annak m?ért? kezelése; a válogatott vendégekkel gyakori m?velt társalgás gyorsan érlelték meg halhatatlan eszméit.”

Ezzel szemben áll Rajnai László állítása: „Igaz, hogy valóságos aszkéta módjára élt, de erre éppen azért volt szüksége, mert bels? szabadságát mindenáron meg akarta ?rizni. Pénzével, idejével és véleményeivel csak maga rendelkezett, legalábbis így óhajtotta. Nem rajongott a társaságért, s ha kívánta is néha a baráti környezetet, a nagyurakét soha. Az a bizonyítás sem áll meg, hogy a Perczel család egyenrangúként szerette és becsülte. Udvariasak voltak hozzá, valódi vonzalmat azonban nem éreztek iránta. Valójában nem ismerték, és sejtelmük sem volt, mi lakozik benne.” Egy eléggé meglep? adattal szolgálhatunk ezzel kapcsolatban. Klivényi Jakab 1825 nyarán el?fizetéseket gy?jtött a Zalán futására, nem sok sikerrel. Egy levélben ezt írja: „Megkínáltam vele... utóbb Perczel urakat, de nem fogadták el.” Ötesztendei együttlét után ez elég különös. Az emlékezéseit író Perczel Mórt, jóval a költ? halála után, már a kész tények ismerete és a közvélemény befolyásolja. A család posztumusz háláját és dicséreteit kritikával kell olvasnunk. A valóság más lehetett, sokkal szegényebb, s?t ridegebb. Viszont bonyhádon volt három h? barát – a katolikus egyház buzgó szolgái –, akik segítették s támogatták: a már említett „tiszta jellem? s alapos tudományú Klivényi, a költ?i lelkület? Egyed Antal és a szép zenetehetséggel bíró Teslér”. Hozzájuk intézett verses leveleit, ódáit én is éppúgy szavaltam, mint a mai diákok vagy a régiek. Illyés Gyula annak idején Vörösmartyra gondolva vett búcsút a régi Bonyhádtól: „... így / láttalak, oh, Völgység ragyogó koszorúval! – akár ?, / akinek elsüllyedt tündérországa te lettél, / zúgva örök dalt s bút neki, hogy míg él, panaszolva / »hordja szelíd kötelét az elomló sz?ke hajaknak...« / Szépülj meg nekem is!” Szépülj meg nekünk is, ismétlem én is e szomorú hangulatú képet nézve, ám közben az ábrándozva bolyongó ifjú költ?re gondolok, az akkori életre, s természetesen arra is, hogy vajon másnak mit is mond, mit is üzen, milyen titkot rejt e néma ház.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló